

Microsoft Windows 10

Desktop

- Nakon logovanja tj. prijave pojavljuje se radna površina odnosno Desktop. Odavde možete upravljati datotekama tj. file-ovima, otvoriti aplikacije, pristupati internetu itd.
- Sama radna površina je zapravo samo pozadina za prikazivanje stavki koje se čuvaju u fascikli tj. direktorijumu koji se zove Desktop, a deo je korisničkog naloga (ili u fascikli Public Desktop koju dele svi korisnici koji se prijavljuju na računaru).
- Na radnoj površini je potrebno čuvati one datoteke (file) ili direktorijume (folder) kojima želite da lakše pristupite (obično ih češće koristite).

2

Ikonice

- Sličice koje se nalaze na radnoj površini i nisu deo pozadinske slike se nazivaju ikonice ili ikone.
- Ikonica je jednostavno grafička predstava aplikacije ili datoteke.
- Da biste otvorili ili pristupili ikonici, samo kliknite dvaput na nju.
- Jedina ikonica koja se podrazumevano prikazuje na desktopu je ikonica za korpu za otpatke, a obično se pojavljuje u gornjem levom uglu.
- Aplikacije koje kasnije instalirate mogu smestiti (ili ponuditi da smeste) prečice na radnu površinu.

3

Traka zadataka - taskbar

- Traka duž dna radne površine je Windows-ova traka zadataka tj. taskbar.

Dugme za pretraživanje Dugme za prikaz zadataka

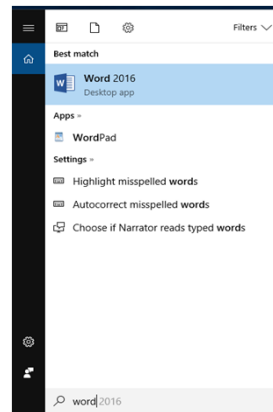
Dugme Start ←

- Dugme Start, dugme za pretraživanje (Search Windows) i dugme za prikaz zadataka (Task View) smešteni su na levom kraju trake zadataka.
- Pritisak mišem na dugme Start prikazuje meni Start i ekran Start, osnovno mesto odakle pristupate aplikacijama i postavkama.
- Pritisak desnim tasterom miša na dugme Start prikazuje meni Quick Link, na kome se nalaze funkcije kojima se često pristupa i komande za administriranje računarom.

4

Polje za pretraživanje

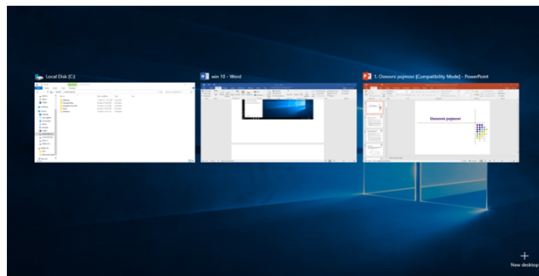
- Unošenje nekog izraza u polje za pretraživanje prikazuje relevantne aplikacije, datoteke i postavke na računaru.
- Rezultati pretraživanja su razvrstani po tipovima, a ikonice levo od rezultata pretraživanja predstavljaju aplikaciju ili sistemsku oblast za svaki rezultat.

5

Dugme za prikaz zadataka

- Dugme za prikaz zadataka je novina u Windows-u 10.
- Na njemu se nudi umanjeni prikaz svih otvorenih prozora i pokrenutih aplikacija.
- Iz prikaza zadataka možete da se prebacite na neki prozor ili da ga zatvorite.

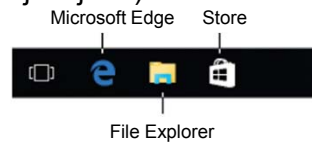

6

Traka zadataka - taskbar

- Oblast u sredini trake zadataka (između dugmeta za prikaz zadataka i dugmeta za prikazivanje skrivenih ikonica) služe za prikaz prečica.
- U podrazumevanoj instalaciji Windows-a 10, ovde su zakačene prečice do internet pretraživača Microsoft Edge, alatke File Explorer i Windows Store.
- Ove ikonice možete da pomerite ili obrišete, a naravno možete i da zakačite dodatne stavke (opcija Pin to Taskbar biće kasnije objašnjena).

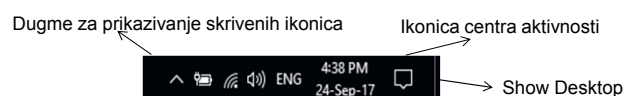

7

Traka zadataka - taskbar

- Desni kraj trake zadataka je oblast za obaveštenja (notification area), koju sačinjavaju:
 - Dugme za prikazivanje skrivenih ikonica,
 - Standardne ikonice Windows-ovih obaveštenja (jačina zvuka, povezanost na mrežu i sl.),
 - Sat,
 - Ikonica centra aktivnosti (Action Center). Ako imate nepročitane poruke iz aplikacija i drugih izvora, ikonica je ispunjena, a kada nemate nepročitana obaveštenja, ona je prazna. Ikonica centra aktivnosti nudi brzi pristup do alatke Action Center.
 - Uzana traka na krajnjem desnom kraju trake zadataka je dugme za prikazivanje radne površine (Show Desktop), koje možete koristiti za skrivanje ili minimiziranje svih otvorenih prozora.

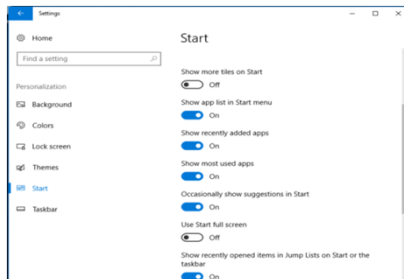

8

Start meni

- Start meni se aktivira klikom na dugme Start (alternativno klikom na Windows taster na tastaturi).
- Dodatna podešavanja su moguća kada se, nakon klika na dugme Start, u podešavanjima (Settings) odabere Personalization, pa Start:

9

Start meni

- "All Apps" taster, koji je nekada postojao, je izbačen, pa nakon nedavno dodatih i najčešće korišćenih aplikacija odmah kreće prikaz aplikacija po imenu.
- Da se ne biste kretali kroz čitavu listu, pređite na određeni deo liste. Izaberite bilo koje slovo na listi sortiranoj po abecednom redosledu i odaberite slovo kojim počinje ime aplikacije.
- Aplikaciju iz Start menija možete zakačiti na Taskbar (desni klik mišem na aplikaciju, pa More→Pin to Taskbar) ili za Start meni (isto desni klik na aplikaciju, pa Pin to Start).

10

Start meni

- Nema opcije Send to→ Desktop iz Start menija, ali može se napraviti prečica i to još prostije: jednostavnim prevlačenjem aplikacije iz liste na radnu površinu (tj. desktop).
- Kada ste zakačili neku aplikaciju za Start meni, možete je prebaciti u neku grupu, pomeranjem pločice.
- Aplikacije se mogu grupisati u fascikle, radi bolje produktivnosti i lakšeg snalaženja. Fascikle se kreiraju prevlačenjem jedne pločice aplikacije na drugu pločicu.

11

Start meni

- Brisanje programa iz liste poslednje dodatih programa vrši se tako što kliknemo desnim tasterom miša na naziv programa, idemo na opciju More i odaberemo opciju Remove from this list.
- Slično se uklanja i program iz liste najčešće korišćenih, samo treba odabrati opciju Don't show in this list.
- Uklanjanje prečica u Taskbar-u ili iz Start menija vrši se tako što kliknemo desnim tasterom miša na željenu aplikaciju pa iz menija odaberemo opciju Unpin from taskbar/Start.

12

Dodavanje prečica, pomeranje ikonica, brisanje ikonica

- Pomenuli smo već kako se dodaje prečica za neku aplikaciju, prevlačenjem iz start menija, ali postoji i drugi način.
- Ikonice se mogu dodati u nekoliko jednostavnih koraka:
 - Kliknite desnim tasterom miša na pozadinu radne površine (desktop).
 - Odaberite *New* i *Shortcut*.
 - Pronađite aplikaciju ili datoteku za koju želite da napravite prečicu (unutar *Browse*).
 - Dodeli ime prečici i kliknite na *Finish*.
- Ikone se takođe mogu pomerati tako što na njih kliknemo i prevučemo ih na drugo mesto na ekranu (tzv. drag and dropp). Brišu se tako što kliknemo desnim tasterom, pa odaberemo *Delete*.

13

Prozori

- Bilo koji program koji korisnik pokrene aktivira se u odgovarajućem prozoru programa. Zbog ovih prozora i sam operativni sistem je dobio ime *Windows* (prozori).
- Na vrhu prozora se nalaze sledeći dugmići:

	Služi za minimiziranje prozora, tj. klikom na ovo dugme on se privremeno smešta u taskbar. Ovu opciju koristimo kada želimo na kratko da napustimo program, tako da se on ne zatvara, već samo privremeno nije aktivan. Ponovo se aktivira klikom na njegovo dugmence u taskbar-u.
	Služi za umanjivanje prozora kako on ne bi prekrivao ceo ekran. Kada je prozor umanjen ova ikonica se menja u , a ona služi za vraćanje prozora u prvobitnu veličinu (tj. opet će prekrivati ceo ekran).
	Služi za zatvaranje programa.

14

Prozori

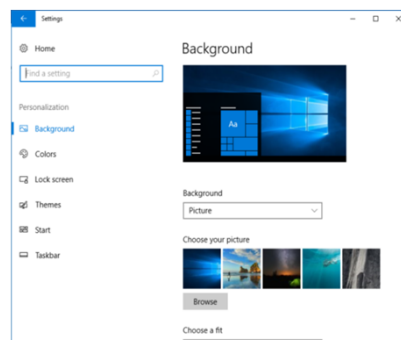
- Veličina prozora se može menjati, kao i njihov položaj na ekranu.
- Da biste pomerili prozor, samo kliknite na naslovnu traku na gornjem delu prozora i prevucite je.
- Da biste promenili veličinu prozora, pomerite miš u bilo koji ugao dok ne vidite dvostranu strelicu. Zatim kliknite i povucite dok ne dostignete željenu veličinu.

15

Promena pozadinske slike

- Pozadinska slika radne površine menja se tako što kliknemo na dugme Start , pa na podešavanja (Settings) , gde odaberemo Personalization, pa Background:

16

Dodavanje i promena ulaznog jezika

- Kliknite na **Start** dugme , pa zatim na **Settings** , potom odaberite **Time & language** → **Region & language**.
- Odaberite komandu **Add a language**.
- Odaberite jezik koji želite da dodate.
- Jezik je moguće i obrisati, tako što na njega u listi jezika Preferred languages, pa na dugme Remove.
- Da biste promenili ulazni jezik koji koristite u Windows-u 10, odaberite skraćenicu jezika na desnom kraju trake zadataka, pa željeni jezik.

17

Datoteke

- **Datoteka (fajl)** je imenovani, strukturirani skup podataka snimljen na medijum za memorisanje.
- Naziv datoteke se sastoji iz dve komponente, odvojene tačkom: prvi deo je naziv fajla, a drugi deo je ekstenzija ili tip fajla.
- Na osnovu ekstenzije Windows prikazuje odgovarajuću grafičku reprezentaciju datoteke.
- Svaka datoteka predstavlja niz bajtova, što znači ona ima svoju veličinu. Takođe, svaki fajl ima i datum poslednje izmene.

18

Direktorijumi

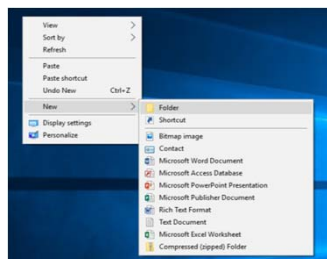
- Da bi se željene datoteke brže i lakše pronašle, one se grupišu po nekim sličnostima. Taj skup srodnih datoteka se pamti pod određenim imenom na jednom delu diska koji predstavlja jedan direktorijum tj. folder.
- **Direktorijum** tj. folder je logički skup fajlova i poddirektorijuma označen nekim imenom. To znači da direktorijum (pored fajlova) može sadržati druge direktorijume.
- Direktorijum ima svoje ime, veličinu i datum poslednje izmene.
- Imena datoteka i direktorijuma treba da su asocijativna, tj. ime treba da ukazuje na sadržaj.

19

Kreiranje direktorijuma

- Kreiranje direktorijuma se vrši po sledećoj proceduri:
1. Desni klik na željeno mesto (mesto gde će biti kreiran direktorijum)
 2. New → Folder.
 3. Ukucati naziv direktorijuma.

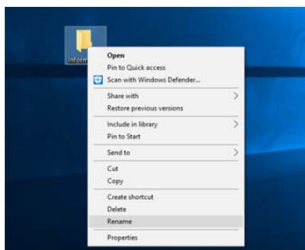

20

Promena naziva direktorijuma

- Promena naziva vrši se tako što kliknemo desnim tasterom miša na direktorijum, pa odaberemo opciju Rename.

- Potrebno je iskućati novi naziv direktorijuma.

21

Kretanje kroz sistem direktorijuma, kopiranje i premeštanje direktorijuma

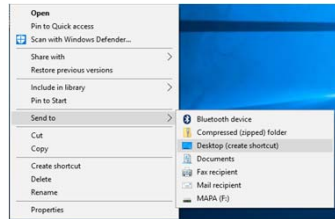
- U direktorijum se ulazi dvostrukim klikom na njega, ili alternativno desni klik na direktorijum, pa odabrati opciju Open.
- Kopiranje direktorijuma se vrši u nekoliko koraka:
 1. Kliknemo desnim tasterom miša na direktorijum koji želimo da kopiramo
 2. Iz menija odaberemo komandu Copy.
 3. Pozicioniramo se na lokaciju gde želimo da kopiramo direktorijum.
 4. Kliknemo desnim klikom miša, pa odaberemo komandu Paste.
- Premeštanje direktorijuma se vrši na isti način, osim što se u 2. koraku umesto Copy odabere opcija Cut.

22

Prečice do direktorijuma

- Kreiranje prečice do direktorijuma vrši se na sledeći način:
 - Desni klik na direktorijum
 - Send To → Desktop (create shortcut)

- Prečica (Shortcut) nije kopija direktorijuma, već fajl koji sadrži pitanju do direktorijuma!

23

Brisanje direktorijuma

- Direktorijum se briše tako što kliknemo desnim tasterom miša na njega, pa odaberemo opciju Delete.
- Na ovaj način obrisan direktorijum nije trajno izgubljen, već se nalazi u kanti za otpatke – Recycle Bin. Možemo ga vratiti tako što otvorimo Recycle Bin (dvostrukim klikom na ikonicu), zatim kliknemo na željeni direktorijum desnim tasterom miša i odaberemo opciju Restore.

24

Rad sa datotekama

- Kreiranje datoteke se vrši tako što primenimo desni klik na željeno mesto (mesto gde će biti kreiran fajl), pa odaberemo New → željeni tip fajla.
- Kopiranje, premeštanje datoteka, promena njihovog naziva, kao i brisanje se vrše analogno direktorijumima.
- Otvaranje datoteke tj. fajla se vrši na jedan od dva načina:
 1. Dvostruki klik na datoteku, ili
 2. Desni klik na datoteku, pa iz menija odaberemo komandu Open (ili Open With → željeni program).
- Biranje (selekcija) više datoteka se vrši tako što se klikne mišem na prvu, pa se na ostale klikće držeći pritisnut taster CTRL.

25

Prečice za kopiranje i premeštanje

- Mnogo je brže kopirati/premeštati direktorijume i datoteke, ako znate prečice na tastaturi:

Ctrl + C za Copy

Ctrl + V za Paste

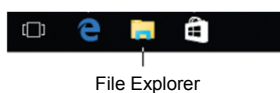
Ctrl + X za Cut

26

File Explorer

- File Explorer (istraživač datoteka) je aplikacija za upravljanje datotekama u Windows-u 10, koja obezbeđuje grafički interfejs za navigaciju i pristup datotekama.
- Pokreće se klikom na odgovarajuću ikonicu:

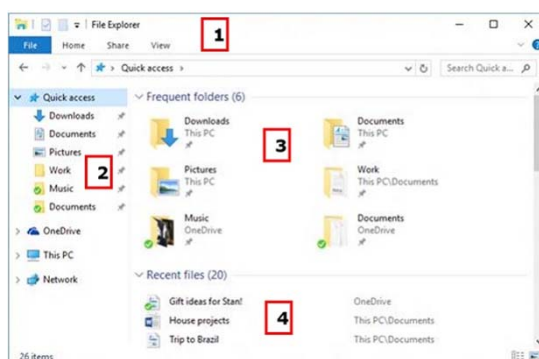

27

File Explorer

- Nakon pokretanja, otvara se sledeći prozor:

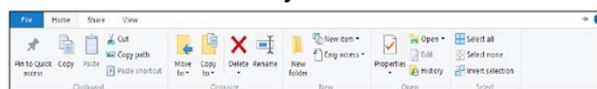
- 1 – File Explorer traka sa alatcima (ribbon)
- 2 – okno za navigaciju (Navigation Pane)
- 3 – često korišćeni direktorijumi (Frequent folders)
- 4 - nedavno korišćene datoteke (Recent files)

28

File Explorer - Home traka sa alatima

- File Explorer poseduje traku sa alatima, sličnu onoj koja postoji u Microsoft Office-u. Ona ima četiri kartice (taba), sa različitim opcijama.
- U jeziku **Home** trake sa alatima je omogućeno kopiranje i lepljenje datoteka i direktorijuma sa jednog mesta na drugo, premeštanje i kopiranje datoteka i direktorijuma na drugu lokaciju, trajno brisanje datoteke ili direktorijuma ili slanje u korpu za otpatke, preimenovanje datoteke ili direktorijuma, kreiranje novog direktorijuma ili drugih novih stavki, provera ili izmena svojstva dokumenta ili direktorijuma, otvaranje datoteke ili direktorijuma, različite opcije za odabir jedne ili različitih datoteka i direktorijuma.

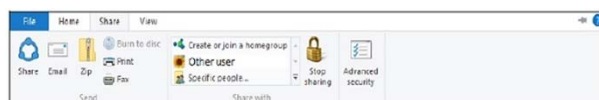

29

File Explorer - Share traka sa alatima

- **Share** traka sa alatima vam nudi različite opcije za deljenje datoteka i direktorijuma, npr.
 - Slanje elektronskom poštom.
 - Arhiviranje tj. „zipovanje“, zarad uštede prostora.
 - Štampanje ili faksiranje dokumenata.
 - Deljenje sa drugim korisnicima ili mrežama.

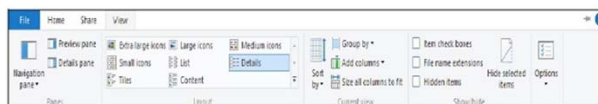

30

File Explorer - View traka sa alatima

- **View** traka sa alatima vam omogućava da promenite način na koji Windows prikazuje datoteke i direktorijume.
- Neke od opcija koje nudi su:
 - Dodavanje dodatnih panela, kako bi se prikazao pregled datoteka ili detalji o datotekama.
 - Menjanje izgleda datoteka i direktorijuma, od prikaza ikona do liste i drugo.
 - Sortiranje i uređivanje sadržaja direktorijuma.
 - Sakrivanje selektovanih direktorijuma ili datoteka.

31

File Explorer- kartica File

- Kartica File (datoteka) otvara meni sa različitim opcijama kao što su:
 - Otvaranje dodatnog prozora ,
 - Otvaranje komandnih prozora za napredne korisnike,
 - Promena ili konfigurisanje opcija ponašanja File Explorer-a.

32

This PC umesto My computer

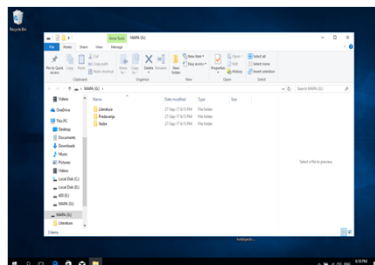
- „Moj računar“ tj „My Computer“ je sada „Ovaj računar“ tj. „This PC“ i neće se podrazumevano prikazivati na radnoj površini.
- Da biste došli do stavke „This PC“ u operativnom sistemu Windows 10, otvorite File Explorer klikom na ikonicu koja se nalazi na traci zadataka, a zatim izaberite stavku **This PC** u levom oknu.

33

Prikaz sadržaja USB flash drive-a

- Utknite USB flash drive i otvoriće vam se prozor u File Explorer-u koji prikazuje njegov sadržaj.

34

Bezbedno uklanjanje USB flash drive-a

- Klik na dugme za prikaz skrivenih ikonica.
- Odabir komande Safely remove Hardware and Eject Media.
- Klik na ime USB flash drive-a koji želimo da uklonimo.
- Kada dobijemo odgovarajuću poruku, možemo ga ukloniti.

35

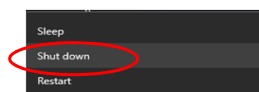
Isključivanje računara

- Isključivanje se vrši tako što kliknemo na dugme Start, pa kliknemo na ikonicu Power:

- Zatim odaberemo opciju Shut Down:

36

Hvala na pažnji!

Ova prezentacija se može koristiti samo u nekomercijalne svrhe nastave, tokom usmenog izlaganja nastavnika u cilju informisanja i upućivanja studenata na dalji stručni rad. Slajdovi mogu sadržati građu preuzetu sa interneta, iz stručne i naučne literature, koji su zaštićeni Zakonom o autorskim i srodnim pravima.

Član 44 - Dozvoljeno je bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade za nekomercijalne svrhe nastave:

(1) javno izvođenje ili predstavljanje objavljenih dela u obliku neposrednog poučavanja na nastavi;

- ZAKON O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA ("Sl. glasnik RS", br. 104/2009 i 99/2011)

37

Pitanja

38